

כיכר וכיכר

שבתה באתא. הסוס הגיטראליסטי נטרף ב' עורו בחיים עליי הרוקטרינה של איזון האור. כדי להופיע לעיני הבוחר בדמות כל שהיא, היה צורך במשהו חדש. המלחמה בכפיה הדתית נראתה כסוס טוב מאד. שום אדם דתי לא יצביע ממילא לעולם בעד לי אחרותהעבודה. אולם קולותיהם של מתנגדיהכפיה מפורזים ב' שדה כאכנים שאין להן הופכין. לכן יצאה לאחזותהעבודה למתע בהת' קפה כללית ומוחצת:

● שרהפנים, ישראל ברייהודה, איש לאחזותהעבודה, הודיע במכתב לראש עיר רית תל-אביב שהוא תובע להקים בעיר איזור חופשי למכירת בשר-חזירי ללא יהודים, אם כי אין לו סמכות לצוות זאת. ● מוסדות המפלגה הודיעו ברבים כי פנו ליועצים משפטיים כדי לבדוק אם איום הרבנות הראשית בהטרפת חלב המשקים, כאמצעי-סחיטה לחיסול החזירים, אינו עומד בניגוד לחוק הפלילי.

● שרהתחבורה קרא אליו את נציגי דן, אשר עליהם בפרוש לשנות את הנהל הקיים של שיגור אוטובוסים לתחנות-ה' יציאה בתל-אביב לפני צאת הכוכבים בשבת. כל זה היה למורת רוח כל שאר הצדדים. הדתיים לא היו מעונינים להחריף את ה' מאבק. אחרי שדויד בן-גוריון הוזיר אותם שבמקרה של מלחמה חריפה תצטרך מפא"י להתחשב בדעת בוחריה, ולא תוכל למלא את דרישות הדתיים הנובעות מקנוניות קר' אליציוניות חשאיות-למחצה.

אולם הדתיים אינם יכולים ל' היסוג — כי ההתחרות במחנם גדולה, וכל המרבה בצעקה הרי זה משובח ביום הבחירות.

אמר השבוע הרב הראשי האשכנזי ל' יפרת-אביב, איסור יהודה אונטרמן, אחד הממונות הפקחים ביותר במחנה הדתי, ל' נציג העולם הזה: „ביקשנו לפני שלושה חודשים להתקבל לראיון אצל שרהתחבור' רה כדי לנסות למצוא פתרון. אולם ממשרד השר הודיעו לנו שהשר טרוד. עד היום לא נאות השר לקבל את הרבנים הראשיים לפגישה.”

● פילו אם מסתמלים במבט ציוני בנסיגה של לאחזותהעבודה לרכב על סוס המלחמה בכפיה הדתית, הרי אין בכך כל פסול בחברה דימוקרטית. להיפך, אם מפלגה סבורה כי עליי העלאת סיסמה מסוימת תזכה לאחזת הציבור, הרי היא עוזרת לציבור אילם למצוא פה לתביעותיו. בארץ יש בכך משום חידוש גדול. ה' אסון של הכפיה הדתית נובע מן העובדה שמעולם לא עמדה מול קבוצת-הלחץ הדתית קבוצת-הלחץ נגדיה. על מאוני הבחירות היו מונחים קולות הדתיים, שדרשו כפיה, ולא נראו שום קולות שדרשו את ההיפך. כמעט כל המפלגות מצאו שכדאי לסגוד ל' דתיים, יהיו דרישותיהם כאשר יהיו.

● אם תוכיח הפעם לאחזותהע' בודה שאפשר לקצור קולות כי קומביין של המלחמה בכפיה ה' דתית, יתחולל שינוי מכריע במ' צב. מול התחרות הדתית, שכל אחד מהם רוצה להיות דתי יותר מרעהו, תקום התחרות הבלתי-דתיים, שירצו לזכות בקולות מת' נגריהכפיה.

בכל זאת יש משהו מעצב מאד בצניעות העמוקה הטמונה בכל המישחק הזה, משני הצדדים. הדתיים-הכביכול לובשים מסכות אדוקות כדי לזכות בקולם של קליאמונה, שהדל באמת יקרה להם, והוא הדין לגבי הצד השני. לא לאלה ולא לאלה איכפת בסיסמה שתוקה אחת מה רוצה האזרח. על גבו של אורח זה חורשים אלה גם אלה. הוא עומד בתור לאוטובוס, הוא משלם מחיר מופקע תמורת בשר כשר.

● בערב ראשיהשנה מתור לחזור ולשאלו: מה כל זה נוגע לדת יש' ראל, דת הנביאים ומתקנייהעולם?

תוהו ובוהו ופקקי'תנועה ברחובות העיר. חוץ מזה רצו האזרחים להגיע לבתי-הקולנוע לפני ההצגות. באמצע הקיץ הרשו הרבנים לאוטובוסים לזוז רק בשעה 8.30 בערב, ואילו הצגות הקולנוע החלו (בלי איומים במלחמת-אחים) ב'7.30. גם השבוע מתחילה תנועת האוטובוסים באופן רשמי רק ב'7.10, עשרים דקה לפני התחלת ה' הצגות. אם האוטובוסים לא יגיעו לפני-כן לתחנות, לא יוכלו המוני העיר בשכונות הנידחות להגיע למרכזי העשי'ועיהם.

★ ★ ★

● אחרי שהמפגינים והכלבים ע' שו את שלהם בשכונת-התקווה, אי אפשר היה לעצור את גלגל-התנופה של הכפיה הדתית. למרות שהיה ברור כי כל הכפיה תיעלם בעוד ארבעה ימים, כאשר יחזור שעור-החורף, לא העזו אף לא עסקן דתי אחד לשחק — מחשש שיאבד את קולותיו לעסקן דתי שני.

● בעירית תל-אביב שולטת הדת. חיים לבנון יעוף מכסאו ברגע ש' קול דתי אחד ויחיד יפרוש מן

מתכוננים הקיבוצים לרמות עתה את הרבנים. במשקים רבים כבר נעשתה ההכנות לכך. אחד החברים „מוצא" מן הקיבוץ. החבר הזה קונה את כל החזירים. הוא יוסיף לגדל אותם, על אחיותיו הפרטיות. חבר זה אינו משחק שום חלב, והוא מחוסן על-כן מפני הרבנים. אולי יקבל אפילו שותף ערבי, מבין חברי המסלגה.

● רק אזרחי תל-אביב, שצרכו כי עבר 50 אלף ק"ג בשר-חזירי לש' כוע, תמורת 5 או 6 ל"י לק"ג, יצטרכו לשלם יותר, תמורת ה' סיכון של הפרת-החוק. אבל למו זה איכפת?

★ ★ ★

● מערכת-השבת בתל-אביב החלה ב' צורה מקרית דומה. הפעם היו המער' ררים יהודים משכונת-שפירא, שקמו באחת השבתות והפגינו באופן ספונטאני נגד תנו' עת האוטובוסים לפני צאת השבת. שוטר מטומטם, ששלח כלבי-משרה נגד המפגינים, הפך את ההפגנה השיגרתית למאורע לאומי. לפני שנתיים חתמה מפא"י על הסכם עם

● לא ייפסק חילול-השבת בתל-אביב מטעם הקואופרטיב דן — תפרוך מלחמת-אחים. כך, על כל פנים, איים ה' שבוע הרב יונה שטנצל, מנהל מחלקת-השבת של הרבנות הראשית ביפו-תל-אביב. הרב שטנצל הוא רק בורג קטן מאד במנגנון הגדול של הכפיה הדתית, ולא הוא יקבע מתי להצית מלחמת-אחים. דבריו היו, מן הסתם, פליטת-פה דימוגית. הם תוקנו מיד עליי הממונים עליי.

● אולם למרות זאת אין לעבור עליהם לסדר היום. האזרח חייב לשאול את עצמו: כיצד יכול בכי לל פקודי-ציבור השפוי בדעתו ל' העלות פסוק כזה על שפתיו? מהי האווירה המולידה גידולי-פרא מרי לוליים כאזה? מה הרקע לאופני סיבה הפתאומית של הכפיה ה' דתית בכל רחבי הארץ?

★ ★ ★

● תקפה גדולה זו מתקדמת עתה בשני צירי-התקדמות גדולים. האחד מכון לליבו של החזיר, השני לגלגלי ה' אוטובוסים. בשני המקרים החל המיבצע כמעט במקרה.

לפני כמה שבועות נפוצו בבתי-הכנסת ברחבי הארץ כרוזים מוזרים, שנשאו את הכותרת המרעישת „שמו שמיים" חתמו עליי „המעוררים". איש לא ידע — ואינו יודע עד היום — מי המעוררים המסתוריים.

הכרוז גילה תגלית מתרידה: משקי-ההת' ישבת העובדת מערבבים את חלב הפרות בחלב של חזירות, וכי זה החלב המשחק עליי תנובה. איש מן הקוראים הדתיים לא התעניין בצד המדעי של הבעיה — למשל, שאי-אפשר לחלוב חזירות, שאין לחזירות די חלב אף לגוריהן, וכי חלב-חזירות מחמיץ כל חלב אחר.

התוצאה: בכני-ברק ירדה מכי רת החלב של „תנובה" 80 א' חזו, בירושלים כ'20 אחוז. מכירת החלב של הפירמות המתחרות עלתה באחוז מקביל.

★ ★ ★

● זה היה הענין מסתיים, אלמלא שלחו המעוררים המסתוריים מברקים לכל הרבנים בארץ. אחד מהם, הרב כץ מפתח-תקוה, קם בכנס הרבנים לפני חוד' שיים ושאל את הרבנים הראשיים מה יעשו בנידון. הרב ניסים, שלא רצה להיות פחות דתי מאחיהם, הודיע בו במקום שיצא ל' מלחמת-קודש לחיסול התנועה.

למחרת הגיש הרב ניסים אולטימטום ל' תנובה: אם לא יושם קץ לגידול החזירים במשקים עד לראש-השנה, לא תחדש ה' רבנות את הכשר החלב של תנובה, הטעון חידוש ביום א' בתשרי.

מה עשתה ההתיישבות העובדת — קבוצת-הלחץ האדירה ביותר במדינה? בפני ה' איום האחד הזה התקפלה כמו מגדל קל' פים. היא נכנעה בו במקום ללא תנאי.

● מדוע? טוענת מפ"מ: לא יכולנו להתנגד למפא"י, שנכנעה מטע' מים קואליציוניים. טוענת הרוב: „תנובה" לא היתה יכולה לעמוד בחרם דתי, שהיה נותן תנופה ע' צומה לחברות המתחרות של ה' משק הפרטי.

כדי להמתיק את הגלולה המבישה, הסי' כימו כולם בנייהם שלא נכנעו, חזירי-שולם, ללחץ הרב הראשי, אלא רק נזכרו כי הם חת מים על הסכם נושן עם הקרן-הקיימת. האוסר בהחלט לגדל חזירים על אדמת-הלאום, רובם משוכנעים, אגב, כי „ה' מעוררים" שעוררו את הענין היו סוכני משקים פרטיים שיצו לפגוע בתנובה. הדבר אינו גן הנמוע.

האם ייפסק גידול החזירים — ענף מכניס מאד לבעלי, כי הרבה יותר זול לגדל חזירים מאשר פרות? בודאי שלא. כמו שהרבנים מרמים שנה, בערב פסח, את הקושי-ברוך-הוא עליי מכירת כל ה' חמץ במדינה לערבי, תמורת שתי ל"י, כן

● הקואליציה העירונית. לכן אין א' דם דתי יותר בעיר מהיים לבנון, ואין אדם הנואם בהתלהבות כ' זאת על חילול-השבת.

אנשי דן היו זקוקים לעזרה מסוימת מטעם העיריה. נאמר להם כי יקבלו את ה' כל — אם רק יפסיקו את תנועת-האוטובוסים ממקומות-הריכוז לפני צאת הכוכבים ב' שבת. אנשי דן הם אנשי חשבון — הם נכנעו, למרות שלדעתם אין שום חוק ה' אוסר עליהם לנסוע בשבת בתל-אביב. בזה היתה הפרשה מסתיימת, לולא קרה משהו מהפכני בישראל.

★ ★ ★

● ביום האמיתי של חברת דן, האיש הקובע את המחירים ואת כל שאר התנאים הוא שרהתחבורה, משה כרמל. כרמל הוא אחד מהשניים הקובעים במפלגה לאחזותהעבודה. כמו האדם השני, יצחק בן-אהרון, אין לו אהדה רבה לדת. המפלגה לאחזותהעבודה סתרה כיום סוס טוב לרכב עליו. סוס הבטחון מת מחת לרג' ל'ה כאשר הסכימו לנסיגה מסויני ומעזה. הסיס הכלכלי החל צולע אחרי שבירת ה'

הדתיים, שהבטיח לקיים את הסטטוס-קו בתחבורת-השבת בכל הערים. הסטטוס ב' ירושלים הוא שאין תחבורה. בהיפה יש. הסטטוס בתל-אביב היה שלא היתה תחבורה — כמעט.

● ה„כמעט" מתבטא בשתי צורות. ראשית, נהגו אנשי דן מאז ומעולם להפעיל אוטר' בוסים בשבת אחריהצהרים בקווים הרחוקים מעיני הדתיים. מדי פעם התלוננה הרבנות. הרב שטנצל, חוזה מלחמת-האחים, היה כו' תב מכתב חריף להנהלת דן ותובע להפסיק את הנהגה הקלוקל. בזן ישב פקיד חרוץ לא פחות, שהשיב מכתב שיגרת' והודיע בהכנעה כי הנהג הנידון נגוף.

● שני הפקידים התפרנסו זה מזה, כבוד הדת נשמר, האוטובוסים הוסיפו לחלל את השבת, והכל היו מרוצים. ה„כמעט" השני היה חמור יותר. הוא נגע לנוהג של דן להוציא את האוטובוסים ממקומות-הריכוז לתחנות-היציאה 50 דקות לפני צאת השבת. אילו שלח דן את כל 400 האוטובוסים, הפועלים במוצאי-שבת, בבת אחת לרחוב, עם צאת הכוכבים, היה נגרם